

STRESZCZENIE

Religijność polskiej młodzieży zasługuje dzisiaj na szczególną uwagę. Fakt ten potwierdza obserwacja nowych, współczesnych zachowań religijnych. Autorka pracy postawiła sobie za cel zbadanie poziomu religijności młodzieży I Liceum Ogólnokształcącego w Pucku. Badania empiryczne, które zostały przeprowadzone wśród młodzieży licealnej w wieku 16-19 lat dotyczą poziomu ich religijności. Za pomocą konkretnych pytań o stany emocjonalne i poznawcze młodzieży a także motywy ich działania podjęta została próba weryfikacji miłości młodzieży do Boga i ludzi. Tak więc poziom życia religijnego został określony za pomocą różnorodnych przejawów doświadczeń, przeżyć a także częstotliwości ich występowania. Wydaje się bowiem, że religijność podbudowana osobistymi przeżyciami powinna być autentyczna i dynamiczna. Osobiste doświadczenie religijne będzie rozumiane, jako forma bezpośredniego kontaktu jednostki z Bogiem. Badania nie pokazują przekrojowo obecnego stanu życia religijnego młodzieży licealnej, ale analizują czynniki pozytywne i negatywne mające wpływ na życie religijne. Jest to ostatni okres w życiu młodzieży, kiedy znajduje się ona w zasięgu bezpośredniego oddziaływania duszpasterskiego, szczególnie poprzez katechizację w szkole.

Ogółem przebadano 307 osób. Jako narzędzie badawcze posłużył w niniejszej pracy Kwestionariusz Krystyny Ostrowskiej „Moje życie religijne”, który składa się z trzech części: sfery emocjonalno – poznawczej, sfery działań i przekonań oraz wiedzy religijnej. W badaniach posłużono się metodą zarówno jakościową jak i ilościową. Oprócz przebadania poziomu religijności młodzieży licealnej, praca zawiera również drugi cel: ujawnienie przyczyn, z powodu których doszło do osłabienia wśród młodzieży licealnej chrześcijańskich praktyk religijnych oraz wiary. Dla części młodzieży wiara i praktyka nie należy dzisiaj do tej samej sfery. Wiara bowiem w pojęciu niektórych uczniów, to coś wewnętrznego i głęboko osobistego, natomiast praktyka odbierana jest jako coś zewnętrznego i powierzchownego.

Przedłożona praca posiada charakter teoretyczno-empiryczny. Pierwsza część (rozdział I) poświęcona jest problemom teoretycznym. Tutaj zostały poruszone trzy różne zagadnienia, mające jednak wiele ze sobą wspólnego. W pierwszej kolejności ukazano niektóre kwestie definicyjne religijności a także sposoby jej rozumienia. Następnie przedstawiono

poglądy różnych psychologów dotyczące kryteriów dojrzałej religijności. Podjęta została również próba ukazania struktury doznania religijnego.

W części drugiej (rozdział II) zawarty został sposób przeprowadzenia badań oraz analizy danych a także charakterystyka badanej populacji. Aby znaleźć wyczerpujące odpowiedzi na postawiony problem, w pracy zastosowane zostały odpowiednie metody badawcze. W celu określenia niektórych ustosunkowań człowieka do rzeczywistości, dokonano opisu takich pojęć jak: religijność, życie religijne, człowiek religijny, człowiek wierzący, przeżycie religijne, wiedza religijna, działalność motywowana rzeczywistością religii.

Część trzecia (rozdział III) prezentuje sposoby rozumienia sensu ludzkiego życia, jego struktury oraz powiązania z wartościami, potrzebami, przeżyciami emocjonalnymi, cierpieniem, relacją do Boga, sakramentów czy też odniesieniem względem Kościoła.

Część czwarta (rozdział IV) prezentuje szeroko pojętą religijność młodzieży oraz ich sferę działań i przekonań opierającą się na różnych płaszczyznach codziennego życia. Na kształtowanie się życia religijnego z pewnością większy wpływ mają praktyki rodziców niż katecheza szkolna. Inną przyczyną osłabienia lub odejścia od praktyk czy wcześniejszych przekonań religijnych może być rozwój inteligencji, zmiana zainteresowań i pogłębiająca się świadomość społeczna. Taka sytuacja może być okazją do krytycznego przeanalizowania wiary przez dorastającą młodzież.

W części piątej (rozdział V) zaprezentowano poziom wiedzy religijnej badanych licealistów. Przedstawiona została analiza wyników badań dotycząca poziomu wiedzy religijnej młodzieży. Wiedza posiadana przez młodzież, jest wynikiem pracy rodziców, katechetów, osób duchownych, natomiast wprowadzenie zdobytej wiedzy w praktykę wymaga indywidualnego wysiłku, pracy własnej z czym połowa nieukształtowanej emocjonalnie młodzieży ma problem. A zatem katecheta na tym etapie nauczania powinien bardziej stawać się kierownikiem duchowym, przewodnikiem, partnerem do dyskusji, niż „egzekutorem” wiedzy. Ma stawać się filarem, podporą ich rozwoju emocjonalnego. Dane empiryczne wskazują, że młodzież potrzebuje wsparcia w sferze emocjonalnej, a ta byłaby wskazana w przyszłości do poddania głębszej analizie.

Końcowa część pracy zawiera interpretację otrzymanych wyników badań a także wnioski do dalszej pracy.

Reasumując, należy dołożyć wszelkich starań, aby młodzież dążyła do odkrycia Boga a w rezultacie pragnęła spotkania z Nim. Konsekwencją owej sytuacji będzie przyjęcie wiary. Warto przekonać młodego człowieka, iż nie można zbudować osobowej relacji z Bogiem bez życia sakramentalnego i modlitwy. Osobiste doświadczenie religijne może stać się drogą do świadomego i aktywnego uczestniczenia w życiu Kościoła.

Pełne zdiagnozowanie oraz analiza przedstawionego problemu wymagałaby w przyszłości powtórzenia tego typu badania o podobnym zakresie (co 6 lat) a następnie dostosowania metod i treści katechezy do aktualnych potrzeb młodzieży.

SUMMARY

Religiosity of Polish youth today deserves special attention, which can be confirmed by the observation of new, contemporary religious behaviour. The author of the work set out to test the level of religiosity of students of High School in Puck. The empirical studies that have been conducted among high school students aged 16-19 relate to their level of religiosity. Using specific questions about emotional and cognitive spheres of young people and their motives, an attempt has been made to verify teens love for God and people. Thus, the level of religious life has been defined by a variety of experiences, feelings and their frequency. For it seems that religion underpinned by personal experiences should be authentic and dynamic. Personal religious experience will be understood as a form of direct contact of the individual with God. The cross-sectional study does not show the current state of the religious life of high school students. It analyses the positive and negative factors affecting the young people's religiosity during the last period in their lives when they are in range of direct impact of the pastoral, especially through catechesis in school.

A total of 307 people have been surveyed. Krystyna Ostrowska's questionnaire "My religious life" was used as a research tool in this dissertation. The questionnaire consists of three parts: emotional – cognitive sphere, sphere of action and beliefs and religious knowledge. Both qualitative and quantitative methods have been used in this dissertation. In addition to testing the level of religiosity of high school students, this monograph also has a second goal: to show the reasons because of which there has been a weakening of high school students' Christian religious practice and belief. For some of the young people faith and practice are not in the same sphere. For faith, according to some of the students, it is something internal and deeply personal, and the practice is seen as something external and superficial.

This thesis is of theoretical-empirical character. The first part (Chapter I) is devoted to theoretical problems. Here are addressed three different issues, which have a lot in common. Firstly, some issues of definition of religiosity as well as ways of understanding it are shown. Then views of various psychologists on the criteria of mature religiosity are presented and also an attempt is made to show the structure of religious experience.

The second part (Chapter II) presents a method for testing and data analysis as well as the characteristics of the study population. To find a comprehensive answer to the stated problem, appropriate research methods have been applied. In order to determine attitudes to reality, varied concepts such as religiosity, religious life, religious man, a believer, religious experience, religious knowledge, activities motivated by the reality of religion are described.

The third part (Chapter III) presents ways of understanding the meaning of human life, its structure and the relationship of values, needs, experiences and emotional suffering, relationship to God, the sacraments and the reference to the Church.

The fourth part (Chapter IV) presents the religiosity of young people and the spheres of their activities and beliefs based on the various areas of everyday life. Religious practices of parents have a greater influence on the religious life of young people than the school catechesis. Another cause for weakening or abandonment of their religious beliefs may be the development of intelligence, change of interests and deepening awareness, which can be an opportunity for the young people to critically examine their faith.

In the fifth part (chapter V) the level of religious knowledge of the surveyed is presented. The knowledge that young people have comes from the work of parents, catechists and the clergy, while putting the knowledge into practice requires individual effort, which is a problem for half of emotionally undeveloped adolescents. Thus, a catechist, at this stage of teaching, should become more a spiritual director, a guide, a partner for discussion than the "enforcer" of knowledge. The catechists should become a pillar to support their students' emotional development. The empirical data show that young people need support in their emotional sphere which should undergo a deeper analysis in the future.

The final part of the work contains the interpretation of the test results and conclusions for further work. In summary, every effort should be made to ensure that young people seek to find God and as a result want to meet Him. The consequence of this situation will be adopting the faith. It is worth convincing the young man that one cannot build a personal relationship with God without the sacramental life and prayer. Personal religious experience can become a path to conscious and active participation in the life of the Church.

A full diagnosis and analysis of the presented problem would require a repetition of this type of research of similar range (every 6 years) and then adapting the methods and content of catechesis to the current needs of young people.